

פַּלְדָּסִיָּה

← צעלוֹן שׁבוּי בְּאִידֵּשׁ עַיִּי יהודָה זֶבּוּלֹן הַלוֹי קָלִיטְנִיקְפּֿן →

גְּלוּזָן 464 [שָׁנָה יָם]

פרק אבות פרק ב'

פרשת מטות מסע תשע"ח

דער איבערשטער טוט אריין ווארכעלן אויף שפערטערדייג דורות
וימסרו פאלפי ישראל אלף לפטה שנינט עשר אלף הלווי צבא: וישלח
אתם משה אלף למיטה לצבא: (לא ח-ו) זאגט רשי' וויסטרו – צר וויזן
כמה הם החביבים על ישראל: עד שלא שמעו במיתתו – כי די אידן האבן
געהערט וועגן די מיטה פון משה – מה הוא אומר (שםוט ט) עוד מעט
וסקלני: די אידן האבן געוואלט פארשטיינערן משה רחל'! ומשמעו
שמיתת משה תלואה בנקמת מדין לא רצוי לבלת עד שנמסרו על כרחן.
אבל ווען די אידן האבן געהערט או נאכדעם וואס וועלן נקמה נעמען
פון מדין, וועט משה שטארכן האבן זי נישט געוואלט גיין בייז דער
אויבערשטער האט זיינז וואס דער הייליגער מהר' לפרט געוואלט אסאך
קען מען מקרדים זיינז וואס דער הייליגער מהר' לפרט געוואלט אסאך
מאן זיינע ספרים מסביר צו זיינז דעם עניין פארוואס בי מטען תורה
אייז געווען כפה עלייהם حر ביגינט, וואס לכארה אויז שוער אויב די
איידן האבן שווין געזאגט כל אשר דבר ה' געשיה ונשמע, או זיינען
גרייט און ווילן לערנען די הייליגע תורה, צו וואס דארף מען זי
צוויגען? נאר די אידן האבן דעמאלאט געזאגט געשיה ונשמע, אבער דער אויבערשטער
האבן זיינז דעמאלאט געזאגט זיינז זיינז קען נישט האבן א
האט געוואוסט או סיidi וועלט און סיidi אידן קען נישט האבן א
קיום און די תורה, דער איבער אין געווען כפה עלייהם حر ביגינט, צו וויזן
די אידן און די תורה דארפן זיינז לערנען און אלע מצבים, און אויך אריין
ווארכעלן אין די שפערטערדייג דורות דעם חיוב פון לערנען תורה,
און דאס האט געשאפט דער כפה עלייהם حر ביגינט ע"כ. דאס זעלבע
אייז געווען בי נקמה נעמען פון מדין, וואס אוודאי א צדייק אייז
אלעמאל גרייט נוקם זיינז נקמתה ה', ווילן דאס איז דער רצון ה', אבער
דער אויבערשטער האט דאס געוואלט אויך אריין ווארכעלן אין אלע
דורות בי פשטוט עס, דער איבער ווישליך אונט משה אלף למיטה לאַבָּא
און זי מוזן אלע אורייניגין לחת נקמתה ה' במדין, כדי די פשטוט עס פון
די שפערטערדייג דורות – ביז' משיח' קומען בע"א, – זאלן אויך האבן דער
כח נוקם זיינז נקמתה ה' ווען מען דארף דאס טאן. אויז ווי כפה עלייהם צו
האלטן די הייליגע תורה אין אלע דורות ברצון. (כוונת הלב קראנסא)

פרק ח' ואונקל און הלכה –بشر בחלב:
וואלץ אין א פְּלִישִׁינְגֶּר אַדְּנָר מִילְבָּשְׂעַר טַעַלְעַר. וואס אויך די דין?
שטייט אין שו"ע (ווע"ס צ"ה ה') מלך הגנתו בקערה שלبشر, – זאלץ
וואס איז געלעגן אין א פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר – מותר ליתנו בחלב הגנה
וחמחריר נם בוה תבואה עלייו ברכה כי יש מהחרין בתחליה. (תוס' וס"ג
ואא"ה) דא שטייט א מחלוקת צויזין די מהבר מיטן רמ"א אויב מען
מעג נוץן זאלץ וואס איז געלעגן אין א פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר, מיט
AMILיכיגס. לויט דעם מהבר איז דאס מותר און לoit רמ"א זאל
מען מהמיר זיינז. יעצת אויב זאלץ האט א כה אורייסצוציען בלוט פון
פליש ווען מען מאכט מליחתبشر, לכארה וואלט מען אויך געזאגט
אויז זאלץ ציט אורייס די טעם פון פלייש וואס איז אינייגעלונגען אין
די פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר אבער מיר האבן און אַרְכָּל (ה' מליחה ס"ט) אין
מלילה בכלים" זאלץ קען נישט אורייס ציען א טעם פון א כל. אבער
דאס איז נאר ווען דער טעלער איז געווען ריין פון פלייש און די זאלץ
אויך טרוקן דעמאלאט איז מותר, אבער אויב די טעלער איז נישט
געוען ריין דעמאלאט די זאלץ א דין פון פְּלִישִׁינְגֶּס און מען
טאָר דאס נישט נוץן מיטAMILיכיגס. און ווילע עס קען זיינז איז מען האט
נישט גוט געריניגט די פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר פאר מען האט אריין
געליגט זאלץ, דער בער געריניגט די טעלער. וואס האבן מורה איז מען
האט נישט געריניגט די פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר און די זאלץ אויב מען
האט גוט געריניגט די פְּלִישִׁינְגֶּט טַעַלְעַר און די זאלץ איז טרוקן, וועט
נישט זיינז א שאלה. און דער רמ"א וועט האלטן איז מען מעג לבתחליה
ארייניגט דארטן זאלץ, און די ראה איז וויל איז (ס"ק ק"ה ס"י) ג
שטייט אין שו"ע זול מליח או תבלין שם בקערה שלبشر מותר ליתן
בחלב, – דאס איז די זעלבע פסק ווי איז (ווע"ס צ"ה) – זאגט דער רמ"א וה'
אם הוי בכלי איסור דמהר שחם יבשים אינן בולעים מן הכלוי ע"ב. זעט מען
קלאל או דארטן איז דער רמ"א נישט מהמיר אויז ווי איז (ס"ק ק"ה)
וויל בא טרוקענע טעלער וואס מען האט געריניגט און טרוקענע
זאלץ איז מותר לכתחליה צו נוץן פארAMILיכיגס. יעצת פארשטייט זיך
אויז זעלבע דין איז כי נוץן זאלץ וואס איז געווען איןAMILיכיגס.
טעלער און דאס נוץן פארAMILיכיגס.

דער ש"ך איז נקודת הכסף איז מהמיר אויז ווי די רמ"א, און דער ט"ז
(ס"ק י"ח) האלט ווי די מהבר איז עס איז נישטא קיין סברא צו אס"ר.
פונדנטוועגן ברעננט דער ט"ז די מהרש"ל וואס איז משבח די מנהג

הילוק פון פְּלִישִׁינְגֶּט בְּנֵי רָאוּבָן אָוֹן מִקְּנָה בְּנֵי נָד
ומקנָה רב היה לבני ראובן ולבני נָד עצום מָה: (ב' א) לכארה אויז
שווער פארוואס טיילט אָפְּ די תורה ומקנָה רב און עצום מָאָר, און עס
שטייט נישט ומקנָה רב ועצום מָאָר מָה רְבִּיאָן רָאוּבָן וְלָבְּנֵי נָד? מָזָוּ מען
זאגן או רב ועצום זענען צוטיליט: אָז בַּיִּ רָאוּבָן אַיִּז גָּעוּוֹן מִקְּנָה רב,
אונ בַּיִּ נָד אַיִּז גָּעוּוֹן מִקְּנָה עֲצָוִם! אָז דאס מִינְט אָז רָאוּבָן האט
געהאט רב אָסָּאָר מִקְּנָה, אָז נָד האט געהאט עֲצָוִם שטאָרָקע מִקְּנָה,
כדי דאס צו פארשטיין, רָאוּבָן אַיִּז גָּעוּוֹן שפְּשָׁוֹת מִיט אָסָּאָר מִקְּנָה,
אבער נָד האט זיינז מִקְּנָה געהאט אָנדערע מעלה, זיינז געווען געווען
עֲצָוִם, אויז ווי עס שטייט (איוב א' י') מִעְשָׁה יְהִי בְּרַכְתָּה, ומִקְּנָה פְּרִזְבִּין
בְּאַרְצִין, אָז זיינע עַזְיָם האבן געהאט זאַבִּים, אויז ווי די גָּמָ' ברעננט
(תענית דף ה). בַּיִּ רָ חַנִּינָא בְּנֵי דָוָס וְעַזְיָם האט אִים חַושְׁד געווען
אויז זיינע ציגן עסן אַיִּז פְּרֻעְמָדָע פְּעַלְדָּעָר וואס דאס איז גָּזָל, האט ער זי
געזאגט אָדָרָה אויז זיינז האבן נישט געגעסן וועט זיינז אויב, לִיְתִּי
יעיז דובא בקרנייהו, די ציגן וועלן ברענונגען אָבער אויך זיינערע
הערנער עי"ש. אויז שטאָרָק זענען געווען די מִקְּנָה פָּרָן בְּנֵי נָד, אָז

וזאלץ פאר מליכיגס ווועט מען עסן בשר וחלב, דעריבער זאל מען
מחמייר זיין. אוון אסאך פוסקים האלטן מען זאל האבן אַ עקסטעראָע
-זאלץ מעטלט- פאר בשר אוון חלב. (שמח זובלון תשע"ח)

אשכנז וואס האבן עקסטערע כלים – זאלץ מעסטל – צו ליינגן זאלץ, איינס פאר בשר און איינס פאר חלב, און דער טעם איז זויליל אסאך מאל מאכט זיך איז די הענט וואס מען האט אויף דעם שטיקלאך פלייש וועט מען דאס ארײנגליגען איין די זאלץ און נאכדעם ווען מען וועט נרצן די

מדול העובdot

כל' מאי פליימילאן צוק"ל פראועט און טויטשט אלין שועות איז פסוקים

געווין או ז האט געונג געלט אבער וואס איז ווערט איר געלט ווען ז האט נישט קיין קינדרע, און איך זיז א גאנצן מאג און איך בין לידיג מיט פארליגנטע הענט! דעריעבר בין איך אהער געקומען פון וויטננס בעמצע דעם רבין זאל מיר בענטשן מיט א קינד.

האט דער רביג געואגט פאר איד האב אעזה פאר דער און דאס שטיטיט אין א פסוק וואס מיר זאגן איז אונגעים זמירויות: עמוסים נשאָם עטראַת ענְךָם, עמוסים און בעאָם מיינען קינדרער [אוויי ווי עס שטיטיט (ישעה מו ג) העמְסִים מֵנִי בְּתוֹן הַנְּשָׁאִים מֵנִי רְחֵם הַמוֹלֵד] האט דער רביג געטיטשטט פאר דרי פרוּי: זי דארפֿ דאָך עַמּוֹסִים נְשָׁאִם, דאס מײַנט קינדרער, און דא שטיטיט אַיד יוֹסֵל וואס איז לִידְעָר עַמּוֹסִים, זוֹינַע פְּלִיאֶצְעָם זענען שׂוֹן געונג אַנגָעַלְדָעַנְט פָּזְנוּשָׁאִם, שלעפּן אלְעִירְן שׂוֹועָרְעַפְּ עַקְלָאָךְ, מִמְּלָאָעַטְרָת ענְךָם: לאָמֵיר מאָן אַכְּבִּיטַע, דֵי פְּרוּי ווּעַט באַקְוּמוּן פּוֹלָע הענט מִיטַּפְּעַקְלָאָךְ, דאס איז אַסְאָךְ קינדרער, און יוֹסֵל ווּעַט באַקְוּמוּן דֵי לִידְגִּיקִיט פָּזְנוּשָׁאִט דֵי פְּרוּי אָז.

ויזן אנגליינט אַהאנט אויף אַהאנט אויף זיין וואנג!
די פָּרוֹי פָּאַרְשְׁטִימִיט נִישְׁטָם וָאָמָּד עֲדָר רְבִי מִינִינֶת! זָאנְגַּט דָּעַר רְבִי צָו אֵיר אָז דָא
שְׁטִימִיט יוֹסֵל מִיט אַזְבָּרָאכְעַנְעָ אָזָן פָּאַרְוּיִיטָאַגְּדִינָע פְּלִיזְעָס אָזָן עַר דָּאָרָפָ אַ
וּוָאנְגַּן מִיט צְוּיִ פָּעָרְדָּ, אָזָן אוֹיבָ דָו וּוּעָטָם אִים גַּעֲבָן גַּעֲלָט פָּאָרְ דִּי צְוּיִ פָּעָרְ

אונן אַו ווּאַגְּנָזֶם בְּעוֹהֵי גַּעֲהָלָפָן וּוּעָרָן אָונֵן טְרָאָן אַסְאָק קִינְדָּעָר.
דרדר פרוי זאנט או זי איז מסכימים און זאנט זי האט מיט איר די געלט גרייט!
זאנט דער רבוי ציל שוין! זי הוויכט און צו ציילן און יומל גלויבט נישט זואַס
זיעינע אַוְין זעהָעָן! דער רבוי לאָזֶט אַיר ציילן בֵּין יומל שְׂרוּיָת שׁוֹן אַוְסָּדָבִּי! זי
האָט שְׁוֹן גַּעֲלִיָּים מַעַר וּוּ גַּעֲנָג פָּאָר די בעסטע פָּעָר אָונֵן זַאנָּן! דער רבוי
פרענט אַיר צו זי איז מסכימים צו דעם גַּעֲשָׁפֶט אָונֵן זי האָט גַּעֲנַטפְּעָרֶט אָוְרָדָאִ!
דרדר רבוי גַּעֲמָט זיך טְרָאָכָּט אָונֵן בעט אַפְּלִילָה פָּוֹן אוּבָּרָשָׁטָן אוּ צִילָּחָ דְּרָכוֹ
אונֵן דְּרָעָנָךְ גַּעֲמָט עַד די גַּעֲלָט אָונֵן גִּיטָּה דָּאָס פָּאָר יּוֹסָל זָאָם אַיִּרְיָן צָוָם
רבִּין אַ צּוּבָּרָאַכְּבָּנָעָר אָונֵן אַרְוֹסָּפָּוֹן רְבִּין אַ גַּעֲהָלָפָנָעָר אָונֵן די פרוי האָט
גַּעֲנָזֶם אַזְּיַעַצְתָּ זַיְצָרָעָר אַזְּיַעַצְתָּ זַיְעַטָּעָר אַזְּיַעַצְתָּ זַיְעַטָּעָר
זַיְעַטָּעָר גַּעֲנָזֶם גַּעֲנָזֶם זַיְעַטָּעָר זַיְעַטָּעָר.

וישול האט געקויפט צוווי פערד און א וואגן און גריינגער געמאכט זיין לעבן, ער האט אויך שטארק מותפלג געווען פאר יענע פרוי זי זאל געהאלפן ווען אויז צויז ער אויז שווין געהאלפן געווארן, און דער אויבערשטער האט טאכע געהאלפן יענען פרוי וואס האט דעם אנדרען יאר געקומען צוואמען מיט איר מאן און אאיינן קינד צו טראנסקען אל חייס און געבען א שיינע מתנה פאר ר' מאירל וואס האט זיין געוואונטשווים נאך ביגנער אונז בחטה, זיין עאַן.

שטייט אין פ' מוטה בכל-היא מאפיין ייעשות: צדיקים מיטישן או דאמ וואם דער צדיק זונט ווועט דער אויבערשטער פאלגן. הרה'ק ר' מאיר מפֿרמיישלאן פלענט פראווען ישועות מיט מיטישן און פֿסוק און מיט א מליצה און אווי אראפֿרבּענגען דער צינור פֿון ישועות! איינמאַל איז געקוּמען צו אים זיין חסיד וואם האט נישט געהאט פרנסה און ר' מאירל האט אים געוואָלט פֿאָרפרָאווען האט ער זאנן צום חסיד: ווי פֿאָרשְׁטיסטו אָז אָז האט נישט גענונג געלט אויף עפּן און ער נויט אָרוּים און האנדעלט און דער אויבערשטער מאכט קווינז און ער פֿאָרדינט גָּאָר שִׁין פֿון דעם און אווי לעבעט ער דורך זייןיע יארן מיט הרחבה און מאכט חתונה די קינדרער, דאס איז דאָך אָ נֵס גָּלוּי! גָּאָר דער תירוץ שטייט שווין אַין די הייליג' תורה (שמות טז ל') קָח גְּנִיצָת אַחֲת וְתַּחֲנֵן שְׂפָה מֶלֶא הָעָמֶר מֶן וְהַנֶּה אָתוּ לְפִנֵּי ה' לְמִשְׁמָרָת לְדוֹרְתִּיכֶם. דאָרָף מען פֿאָרשְׁטיזין אוֹ צָנָגָת אַין אָ קלִין קָרִיגָּל וואָס אַין דעם האט מען געדאָרָפּט ארײַן לִיְּין מֶלֶא הָעָמֶר מֶן וואָס אַין אָ גָּאָר גְּרוּיסָע מאָס, אַין דָּאָם אָ נֵס לְמַעְלָה מהטבּע, אַון דָּאָם אַין נִישְׁט אָ נֵס נְאָר גְּעוּועָן פֿאָר די אָוכְּלִי מֶן נְאָר עַס שְׁטִיטִיט וְהַנֶּה אָתוּ לְמִשְׁמָרָת לְדוֹרְתִּיכֶם, אוֹ דער נֵס פֿון די בָּן וואָס אַין פרנסה, ווועט זיין אויך לדורות. זאל דער אויבערשטער אויך מאָכְּן ביַּ דָּר אָ נֵס מִיט דיין פרנסה, אָן דער חסיד האט געזען ניסים מיט זיין פרנסה.

אינימאל איז געקומען צום צדיק זיין געטראיע חסיד יוסל דער טרענער, און קלאוגט זיך אוים פאר ר' מאירל או נבעאך זיין רוקן איז שווין אײַינגעבעוין און אלע בעיגער זייןער זייןער שיין שוואך. מAMILIA ווען איך בין געווען זייןער האב אין געהאט כה, אבער יעכט ברעכט זיך שיין די פלייצען, אונ אובייך זועל אונ פיהערן צו שלעפֿן וועל איך חילילה נישט האבן אפֿילו אויַף ברויט! ר' מאירל קוקט אים אן מיט אָרְחָמָנוֹת געפֿיל און פרעגט אובי אוזו מיט וואס קען איז דיר העלפֿן? ווילסט האבן געזונטער פלייצען?

אבל יעכט אויב איך הער אויף צו ארבעעתן ווער וויסטן!
 רופט ר' מאיר צו זיין גבאי און פרענט צו איינער ווארט נאך אריינזוקומען?
 האט דער גבאי געואנט או אַרייכע פֿרְוי אַיז גַּעֲקוֹמָעַן אָונַן וְאוֹארְטַן, אָוִיב אָוִוֵּי
 זאגט ר' מאיר פֿאָר יוֹסֶל בִּזְיֻת שׁוֹין אַ גַּעַהְעַלְפָעַנְעַר! יוֹסֶל פֿאָרְשְׁטַיִיט נִישְׁטָן
 אבל ער איז גְּרִיטַת צו הַעֲרָן אָונַן דער רבִי רופט אַריִין דִּי פֿרְוי אָונַן יוֹסֶל שְׂטִיטַיִיט
 אוֹפִּי גְּוִיטַת, וּנוֹשָׁן בוֹ פֿרְטוֹ אַיז עַשְׂמַנְאָוּשׁ, פֿאָרוֹגְרָנוֹן האַט זַי אַזְוָוָרָאָרוֹן אַיִן אַ

הנזהר לאחיזה עז' צדוק דבקרין' ברוך דבצלאל נזקן' שאנון נזקן' ובקרים עתידיים וכחני י' א' פאלגונ'ו

נמי' מושת חתימה און הנאי פון ר' אליעזר פאפו דעד פלא' וויען ועלין \$20000 סכער מיט הנחות פון נצי'ב \$40000 בריו פון ר' מענדל מבאלא, \$1500 שיעין בעריו פון הנאי ר' יוחאל ליפשין בעל המודרש והמעשה צוווי זיין, \$2000 קונטראס חידושי תורה על שם שטארקע חידושים געשרין וויבָּח און בענטש דריי תורה ואומע ער האט געהערט פון היילין צמח צדק מוינוינץ און עונען נשט בעדרקט \$3000, שׁוע' אורחה חיים ג'ה דפוס זיטאמור מצב מפואר \$.1000, סכער וואט האט באלאנט צו הרה'צ ר' יענקלע פשעווארקט \$900, סכער מליציא אש' ב' בריכם \$.200, סעט לייקט מחריא עה'ת והש'ס \$.150, הוושט עם פרוש שט אפרים ותווצאת חיט טשערטאויזן תער'א \$.2000, סכער משנה הלוט מושת הקדשת המחבר אוננוואר רב זעל' נז הרה'ק ר' פרחים שלום האגער מוינוינץ צוקל' מיש' ווין חתימה 5 כוכבים משנה ברורה עם עד סכער מיט געקייפט פון חפץ חיים אליין \$30000 שווי' אוור המאסר מיט הקדשה פון הנאי ר' מאיר שפרא מיט פיל לומדייש העחות \$1000, ברית אברם דפוס ראשון \$1500, ר'ך אמונה סיינט ח'ב דפער \$.700, ר'ך מאיס התיימה ר' ברוך בענדטס ליכטנשטיין איבוי של הרה'ק ר' הלל מקאלאמיה \$.5000, סכער בענימן ואב שנת רצ'י' באלאנט צו הפעארת שלמה ואדאמפק, חותט הלביבות שנות ש'ה' מאכ' יפה ר'ך חמר השער \$.3000, סעט אדע' טוועים מצב' נהדר עם סרכיה אונדיליט נטפ' דידערנרטס עם החימת הנאי ר' דוד ביד' אכא לאיפא אבד בוזח' וועד \$.2000, פ'י ען חיט קאנדען שייך לר' למ' מבור און אלטען גהנות בקבלה כת' \$2000 סכער וואט באשרייבט דער ישיח אונדמאך \$.3000, ס'פ'רים באלאנט צו דערה'ק ר' שלום רובין מלאנגב און אבד' נידאמאו הרה'ג' ר' אדרן טיטלט'ים זעל' \$.1000, נמרות וואט האבן באלאנט צו הנאי ר' שלמה דהימאן ר' \$600 הנאי ר' נדל' שעור \$.300, ס'פ'רים שייך לר' בן ציון שענכבש \$.200, ס'פ'רים שייך לר' אברם פאם \$.200 ליקוט' מורה'א דפער' וועד וועד

שוו \$300, ספרים שי'ך לר' בן ציון שענ��ש \$200, ספרים שי'ך לאברהם פאם \$200 ליקוטי מוהר"א דפוז'ר יושן ושב

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11:15 -7:15 Fri 11 till 1:30, To receive pardes: send to pardesheyuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM